

Medelsvensson?
Nej, inte riktigt
faktiskt. Roger
Helin och Jan
Hall ligger precis
på snittet bland
Byggnads med-
lemmar. Men sett
till hela arbets-
marknaden ligger
de på den undre
halvan.

Högst lön	Försäkrings- och finanstjänstemän	40 900 kr
Medellön	Hela arbetsmarknaden	26 400 kr
Byggarbetare	Snittlön	25 500 kr
Lägst lön	Hotell- och restaurangarbetare	18 900 kr

KÄLLA: LO:S LÖNERAPPORT 2008

Titta, ni tjänar sämre än Svensson

När nu avtalsförhandlingarna drar i gång på allvar, kan det vara läge att kolla in statistiken här ovan. Byggnadsarbetarnas löner ligger nästan en tusenlapp under snittet för hela arbetsmarknaden.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SJÖHOLM

EN VANLIG BILD AV EN byggnadsarbetare är att han jobbar på ackord, tjänar 35 000 kronor i månaden och aldrig kommer på de tider man kommit överens om.

Det sista må kanske vara till viss del sant. Och visst finns det grupper som tjänar 35 000. Men löneskillnaderna inom byggnadsarbetarkåren är enorma, särskilt mellan dem som arbetar på ackord och dem som jobbar på tidlön. Snittet blir cirka 148 kronor i timmen om man lägger ihop Byggnads alla yrkesaktiva medlemmar. Det motsvarar 25 500 kronor i månaden. Och det är faktiskt en tusenlapp under snittet sett till lönenivåerna för hela arbetsmarknaden. Det visar LO:s årliga lönegenomgång.

Muraren Roger Helin, 56, och snickaren Jan Hall, 50, båda från Falun, är två av Byggnads medlemmar som ligger exakt på medellönen, 148 kronor. De har svårt att känna igen sig i bilden av den välbetalde hantverkaren. Som servicearbetare på företaget Byggpartner går de nästan enbart på mindre rotjobb. Ett vattenskadat badrum här, ett annat där. Det är sällan att de stannar längre än två veckor på samma ställe. Det säger sig självt att de rejäla ackordsför tjänsterna förblir en hägring.

För murare Roger, med fyra år kvar till 60 och Gud vet hur många ton tegelskift i ryggkotor och diskar, är det också annat som sätter stopp.

– Min kropp skulle inte klara av ett ackordsjobb. Jag är för sliten, säger han.

NÄR NU AVTALSFÖRHANDLINGARNA i Stockholm drar i gång på allvar, blir således varje tiondels procent så mycket viktigare. Tidlörens möjlighet att påverka lönen mellan avtalsperioderna är mycket mer begränsad, jämfört med ackordsarbetarens.

På Byggpartner har man visserligen extra, lokala löneförhandlingar under avtalsperioderna. Men de förhandlingarna sker under fredsplikt, och som Jan Hall säger:

– Det är självklart att de centrala förhandlingarna blir grunden för hela lönebiten. Så är det alltid. Det är väl aldrig någon arbetsgivare som bjudit 50 kronor extra i timmen bara för att han tycker att de anställda är duktiga.

I DALARNA SKILJDE DET drygt 16,5 procent mellan tidlönearbetare och ackordsarbetare, enligt helårsstatistiken för 2008. I många andra avdelningar är gapet ännu större, över 20 procent. En skillnad som är alldeles för stor, enligt både Jan och Roger.

– En gammal tumregel är att det ska skilja 8–10 procent mellan ackord och tidlön. Det är bra att ha ett ackordslok, men vagnarna måste hänga med, säger Jan.

Frågan är bara hur man löser det problemet.

– Så som det är nu, är det enda sättet att rejält höja lönen att gå över till ackord, säger han.

Men samtidigt, hur ska det gå till? Hur mäter man läggandet av 1,5 kvadratmeter hallgolv i en vattenskadad hyrestvåa? Vad är chansen till en god förtjänst?

Jan Hall, som också är Byggnads sektionsordförande i Falun, har diskuterat tidlörens villkor flitigt med sin avdelningsstyrelse. Än så länge har de inte funnit någon patentiösning. Hans övertygelse är att tidlörens villkor måste tas upp mycket mer i de centrala förhandlingarna i Stockholm, än vad som tidigare varit fallet.

– På något sätt borde det bakas in förhandlingarna att om ackorden går upp, låt oss säga tio procent, då ska i alla fall tidlönen upp sju, åtta. ●

”Det är bra att ha ett ackordslok, men vagnarna måste hänga med”

JAN HALL

AVTALSRORELSEN 2010 ▸

LÖNERNA I HELA LANDET (KR/TIM)			
Trä-, betongarbe- tare och murare	PRESTATIONSLOÑ		TIDLÖN jan-mar 2009
	juli-sept 2009	ändring från juli-sept 2008	
Borås	179,67	HÖGST +4,6 %	144,86
Dalarna	175,98	+2,6 %	144,42
Gästrikland	171,35	-0,3 %	151,16
Göteborg	172,62	+2,5 %	150,79
Halmstad	169,39	+3,8 %	146,85
Hälsingland	159,13	-10,3 %	143,81
Jämtland-Härjedalen	LÄGST 158,16	-5,8 %	149,50
Jönköping	177,81	+4,0 %	151,67
Kalmar	171,97	+2,5 %	145,57
Linköping	188,32	+0,4 %	144,63
Mälardalen	182,12	+4,5 %	148,62
Norrbottnen	181,29	-2,1 %	153,59
Norrköping-öst	181,88	+0,6 %	150,70
Piteå Skellefteå	181,96	-2,4 %	154,95
Stockholm	187,75	+2,4 %	149,08
Västernorrland	179,41	+4,7 %	LÄGST 140,89
Syd (norra Skåne)	173,70	+2,7 %	150,09
Sydost	174,27	+4,6 %	144,92
Södra Skåne	177,61	+1,5 %	149,27
Umeå	HÖGST 188,41	2,9 %	HÖGST 158,00
Uppland	183,52	+1,3 %	146,80
Värmland	166,65	+2,6 %	148,74
Väst	174,57	+1,1 %	145,93
Örebro	180,63	-3,9 %	142,79

LÖNER YRKE FÖR YRKE		
jan-mars 2009	Kronor per timme	Förändring % jan-mar -08
TRÄ, BETONG, MUR		
Ackord	176,28	+2,4 %
Övrig prestationslön	171,80	+3,5 %
Tidlön	148,90	*
Tid- och prestationslön	158,43	*
ANLÄGGNING		
Prestationslön	184,88	+2,0 %
Tidlön	150,54	*
Tid- och prestationslön	159,72	*
PAPPLÄGGARE		
Prestationslön	169,75	-6,3 %
Tidlön	150,76	*
GOLVLÄGGARE		
Prestationslön	HÖGST 194,40	+3,7 %
Tidlön	152,67	*
MASKINFÖRARE		
Tidlön	153,22	*
UNDERTAKSMONTÖR		
Tidlön	146,75	*
STÄLLNINGSBYGGARE		
Tid- och prestationslön	LÄGST 134,82	*

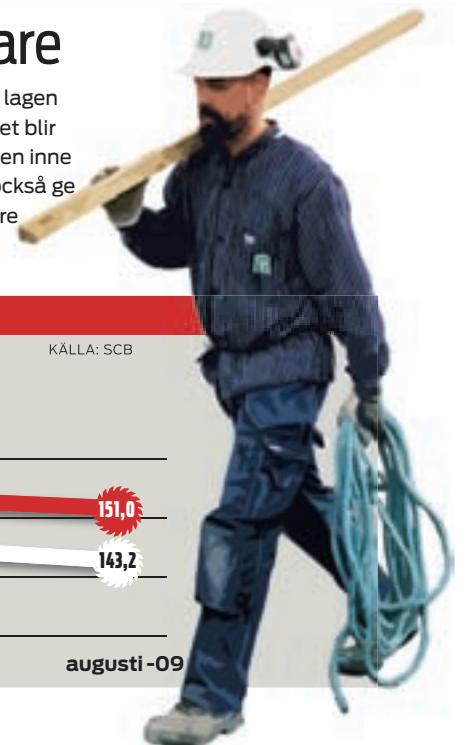
KÄLLA: BYGGNADS

* Uppgifter ej tillförlitliga.

Umeå toppar för både tidlönare och ackordsjobbare

■ Byggnads chefsförhandlare Torbjörn Johansson bör ringa in lite tips från Umeåavdelningen inför den stundande avtalsrörelsen. I alla fall om man ska tro den senaste kvartalsstatistiken över landets löner. Västerbottningarna ligger högst både vad gäller ackordslönerna och tidlö-
nerna.

– Vi har duktiga och välutbildade lagbasar. Och lagen har en byggtakt på under en timme per kubik, så det blir bra inarbetning. För tidlöarna är vi från avdelningen inne och förhandlar löner på alla småföretag, det kan också ge resultat, säger Lars Forsgren, mättningsföreståndare på Byggnads i Umeå.

LÖNER I BYGG OCH INDUSTRI (KR/TIM)

SCB:s konjunkturstatistik, genomsnittlig timlön exklusive övertid, i byggbranschen och i gruvor, mineralutvinning samt tillverkningsindustri.

BYGG
INDUSTRI

KÄLLA: SCB

